

at udvikle vor Styrke og saa freidigt haabe paa, at kunne udrette Noget. Bille vi ikke det, forsvare vi Intet, vi kunne da lige saa godt lade være at forsvare os. — For en mindre Hær og overhovedet et mindre Børn er det en uafviselig Fordel, at man søger at arbejde hen til at skaffe den størst mulige Uddannelse ikke alene til de Menige, men ogsaa, og især, naar man har en Folkevæbning, som den, vi have her, til det Befalingspersonale, der skal lede dem. De maa være overbeviste om, mine Herrer! at der vist ikke er nogen Befalingsmand, især af de ældre i Hæren, der ikke har et aabent Øie for de Vanskeligheder, der ere forbundne med at føre sine Undergivne frem. Saaledes som Tekniken er skreden fremad, er det en meget vanskelig, ofte en umulig Opgave at føre dem frem mod en Fjende; men der skal i alt Fald ikke alene Kundskab, men lang Praxis og megen Routine til for at kunne lede saa vel et Angreb som et Forsvar saaledes, at det ikke koster mere Blod end høist nødvendigt. Jo flattere Uddannelsen er, desto mere Blodsudgydelse og desto større Tab for Landet. Da vi i 1867 fik vor nuværende Hærlov, blev der jo gjort et stærkt Brud paa alle de ældre Principer. Der var Mange, der saae derpaa med megen Mistillid, og jeg kan for mit eget Vedkommende sige, at der var Punkter, som jeg strax betragtede saaledes. Smidleriid skal jeg være meget villig til at erkende, at Forholdene have udviklet sig paa en saadan Maade, at Hærloven har vist sig at være i Besiddelse af mange gode Egenskaber, som vi ikke maa faste Brag paa eller bortkaste. En af de væsentligste gode Egenskaber, som jeg navnlig maa sætte Pris paa, er, at enhver vaabenfør Mand skal værne om Fædrelandet. Der er derved tilføjet Forsvaret en Kraft, som vi skulle vide at sætte Pris paa og vide at benytte. Svoreledes vi skulle benytte denne Kraft, derom kunne Meningerne være delte, og navnlig anser jeg det for et svagt Punkt i Udviklingen af Hærloven af 1867, at man den Gang lagde for megen Vægt paa, at man kunde erstatte det faste Befalingspersonale ved Tilgang af værnepligtigt Befalingspersonale. Det har vist sig, at det Saab, man i denne Henseende den Gang nærede, er bristet, og her er et af Armeens svageste Punkter. En anden væsentlig Fordel, som vi opnaaede ved Hærloven af 1867, og som man ligeledes maa paafikne i fulbeste Maal, er, at den affskaffede alt Stillings- og Bytningsvesen. Det har været til uendelig Gavn for Armeen, at den er sluppet derfor, og navnlig det, at baade Rige og Fattige ere nødsagebe til selv at aftjene den personlige Byrde, den store Skat, som i denne Retning hviler paa Samsundet, har været til ikke ringe Gavn for Hæren. Da det er selvsølgelig, at Uddannelsen af saa meget Mandskab, jeg kan gjerne sige, staar i Misforhold til de Pengemidler, der kunne ydes til Forsvaret, maatte man den Gang gaa ind paa

en meget kort Uddannelsestid; men for at bøde derpaa satte man gjentagne senere Gjenindkaldelser. Jeg lægger megen Vægt paa disse gjentagne Indkaldelser netop i Forbindelse med den korte Uddannelsestid, og da jeg har haft den Ære at kommandere en Reserverbataillon, hvor der altid har været ældre Mandskab, har jeg haft Leilighed til at se, hvorledes disse gjentagne Indkaldelser grædvis have styrket Soldatens Tillid til sig selv. Jeg er af den Formening, som Ingen røkker mig i, at Reserverbataillonerne, hvad Uddannelsen af Mandskabet angaar, staa over Liniebataillonerne, og jeg rykker med større Tillid i Felten med en Reserverbataillon end med en Liniebataillon. Som jeg udtalte før, har et af de svageste Punkter vist sig at være Mangel paa den Tilgang af Befalingspersonale af den værnepligtige Klasse, som man havde gjort Regning paa. Det faste Personale var tilbøit i saa ringe Maal, at man aldrig har kunnet gjøre Regning paa, naar man virkelig skulde bruge Befalingsmændene, da at have det Antal af dem tilstede, som var bestemt i Planen. I sidste Sommer havde jeg saaledes ved Kærørelse i Leiren Leilighed til at gjøre mig nogenlunde bekendt med, hvorledes Forholdet stod ved de Afdelinger, der den Gang rykkede ind i Leiren. Der var ikke en eneste af de Batalioner, som rykkede ind, der havde det Befalingspersonale, de skulde have. Der var Batalioner, der rykkede ind i Leiren med Korporaler som Delingsførere. De, som særlig interessere sig for Hæren og kjende noget næiere til dens Sammensætning, ville maaske spørge, hvorledes dette kan være muligt, og jeg skal da tilføie, at det ganske vist ikke er at forstaa paa den Maade, at man ikke havde Andre end Korporaler til Delingsførere under Ovelserne derovre, men ved at afgive de Mænd, som skulde veise forud for at bestille Kvarter og Sligt, var man bleven i den Grad reduceret, at der var Delinger, som kom ansøgte af værnepligtige Korporaler. Af det faste Befalingspersonale, som skulde være tilstede i Leiren, manglede der f. Ex. 6 Premierlieutenanter og af Sekondlieutenanter manglede der — naar jeg kun regner det Antal Sekondlieutenanter, som efter Hærloven er bestemt til at være til fast Tjeneste, og altsaa ikke dem, der skulle indkaldes med deres Aargange — ikke mindre end 29. Fremdeles manglede der af de Korporaler, som vare bestemte at skulle være til fast Tjeneste for at faae Dølvspenning — de andre hjemsendte Korporaler regner jeg ikke med — ikke mindre end 62. Jeg tror, at Enhver heraf vil forstaa, hvor store Mangler der i den Retning have været tilstede efter Hærloven af 1867, og hvor nødvendigt det er at raade Bod derpaa.

Den Gang Hærloven af 1867 kom ud, blev der taget den Bestemmelse, at den efter 5 Aars Forløb skulde underkastes en Revision. Da man havde brudt med en Del ældre Principer og indført noget Nyt, som ikke nogensinde tidligere havde